

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Startnota geïntegreerd planproces gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Tiense Watervelden' in Tienen

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft op 19 januari 2024 (VR 2024 1901 MED.0025/1BIS) het planproces opgestart voor het project Tiense Watervelden met het oog op de juridische en ruimtelijke verankering van een optimale herbestemming van het voormalig militair vliegveld Goetsenhoven.

Het uitgangspunt van het project Tiense Watervelden is de opportuniteit om water afkomstig uit het suikerproductieproces van de Tiense Suikerraffinaderij te hergebruiken in functie van de drinkwaterbevoorrading in de regio en dit project landschappelijk en socio-economisch in te bedden in zijn omgeving.

De ligging van het voormalige militair domein is hierbij van belang, op een haalbare afstand van de suikerraffinaderij, waarvan het water afkomstig is, en ter hoogte van een hoofdleiding van het drinkwaternet voor de regio Tienen. Het project voorziet de bouw van een waterproductiecentrum (WPC) en een groot productiebufferbekken voor tijdelijke opslag dat het circulair watergebruik als drinkwater en indien noodzakelijk irrigatiewater voor de landbouw mogelijk maakt.

Hierbij moet rekening worden gehouden met de aanwezige gebruikers van de site en dient onderzocht welke eventuele bijkomende functies het project socio-economisch en ruimtelijk kunnen versterken en zo te komen tot de realisatie van een belevingscentrum over de landschappelijke verankering van duurzaam waterbeheer en voedselproductie. Kernpartners in het project zijn De Watergroep, de Tiense Suikerraffinaderij en de stad Tienen alsook de Vlaamse Overheid en de provincie Vlaams-Brabant. Verder zijn Defensie, Fevia, Boerenbond en VOKA betrokken.

Voor dit project is er een voortraject doorlopen waarin is overeengekomen om het RUP op gewestelijk niveau op te maken in nauwe samenwerking en met personeelsinzet van de provincie Vlaams-Brabant die een inhoudelijke trekkersrol zal vervullen. De stad Tienen tot slot financiert de uitwerking van een Masterplan door een extern studie bureau en heeft de gronden verworven. Dit masterplan, met een looptijd van 6 maanden, impliceert tevens een concrete uitvoeringsstrategie en een maatschappelijk-economische haalbaarheidsstudie.

Na de goedkeuring van de startnota volgt een publieke raadpleging.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN VOORTRAJECT

Op 11 april 2022 ondertekenden verschillende partners waaronder de Vlaamse Overheid, de Provincie Vlaams-Brabant, de Stad Tienen en de initiatiefnemers Tiense Suikerraffinaderij en De Watergroep een charter voor realisatie en opvolging van het project 'Tiense Watervelden' en de oprichting van een Taskforce onder leiding van de Gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant voor de project governance.

Hoewel hiermee de mogelijke herbestemming en nieuwe invulling van deze terreinen in een stroomversnelling belandde, gaat het voortraject verder terug in de tijd. Al in 2009 werd door de toenmalige Federale Regering beslist om in het kader van het zogenaamde plan 'voltooiing transformatie' een aantal terreinen met militaire infrastructuur, waaronder dat van Goetsenhoven, uit gebruik te nemen en ter beschikking te stellen aan de Vlaamse Regering met het oog op de herbestemming ervan. Op 12 maart 2012 werd in een nota aan de Vlaamse Regering een stand van zaken en vervolgstappen inzake militaire domeinen meegedeeld. Voor de site Goetsenhoven in Tienen werd de volgende conclusie opgenomen: "Omwille van de grootschaligheid van het terrein en de ruimtelijk impact van de te onderzoeken opportuniteiten zoals vliegsport en burgerluchtvaart en hieraan gerelateerde economische activiteiten, gebeurt de herbestemming en ontwikkeling van dit gebied op Vlaams niveau". Het grootste deel van de site 'Goetsenhoven' is volgens het gewestplan 'militair domein'; het noordelijk deel 'zone voor dagrecreatie'. Voor het voormalige militaire domein nam de gemeenteraad van de stad Tienen in functie van de verwerving op 14 december 2023 een definitieve beslissing met het oog op de realisatie van het project 'Tiense Watervelden'.

Samengevat moet het project leiden tot een nieuwe invulling van een voormalige militaire vliegbasis tot een site met innovatief en duurzaam watergebruik ingebed in een multifunctioneel sport-, water- en recreatiepark met respect voor de bestaande elementen.

Het idee voor dit project vindt zijn oorsprong in de vaststelling dat tijdens de jaarlijkse campagne een grote hoeveelheid suikerbieten worden verwerkt waarbij 1,5 miljoen m³ restwater vrijkomt dat momenteel na zuivering in de Gete wordt geloosd en dat er daarnaast ook nog 300.000 L water wordt opgepompt uit de ondergrond om de suikerproductie mogelijk te maken. Vanuit de droogteproblematiek en het spaarzaam omgaan met waterreserves is dit niet meer verantwoord. Daarom werd een partner gevonden in De Watergroep die steeds op zoek gaat naar innovatieve projecten waarbij de drinkwaterproductie zo lokaal mogelijk wordt voorzien en circulariteit en duurzaamheid vooropgesteld worden. Gezien de beschikbaarheid van dit terrein op relatief geringe afstand van de Tiense Suikerraffinaderij en de ligging van één de hoofdtoevoerleidingen van drinkwaterbevoorrading voor de regio Tienen doorheen het militair terrein ontstond een match die leidde tot de uitwerking van dit project.

Momenteel wordt de site en enkele gebouwen grotendeels gebruikt door de vliegclubs De Wouw (in het zuiden) en ULM Goetsenhoven vzw (in het noorden) en worden de start- en landingsbanen door de week eerder beperkt gebruikt voor de opleiding van jonge wielrenners door Wielclub Olympia. In het noordwestelijke deel van de site aansluitend bij de Hannuitsesteenweg werd in 2022 door Interleuven een intergemeentelijk trainingscentrum voor de politie in gebruik genomen. In dit deel van het militair domein (en de dagrecreatiezone) van de vliegveldsite concentreert zich het merendeel

van de aanwezige bebouwing. Voor het overige wordt de site en zijn omgeving gekenmerkt door een openfield landbouwlandschap waarvan aan drie zijden als herbevestigd agrarisch gebied. Het gebied ligt op enige afstand van de omliggende bewoningskernen van Goetsenhoven, Bost, Wulmersum en Meer. Het is in deze planologische context dat het project voor duurzaam en integraal watergebruik dient te worden ingebed als het ook een meerwaarde kan betekenen voor de omliggende landbouwfunctie, bvb in het kader van beschikbaar stellen van watervoorraden vanuit het op de site voorziene bufferbekken.

Zowel tijdens de Taskforce-vergaderingen als achter de schermen werd door de verschillende betrokken partners het afgelopen jaar al hard gewerkt aan de verschillende aspecten die bij dit project aan bod komen. Op voorstel van het planteam werd tevens geopteerd om in samenwerking met de Vlaamse Bouwmeester in het kader van een 'oproep aan geïnteresseerden' een masterplan te laten uitwerken door een extern ontwerpbureau. Zij hebben gelijktijdig met de opmaak van de startnota en in nauw overleg met alle partners de mogelijkheden onderzocht voor integratie van de verschillende ruimtevragen op deze site. In dezelfde opdracht werd ook opgenomen dat het aangestelde consortium een concrete uitvoeringsstrategie en bijbehorende maatschappelijk- economische haalbaarheidsstudie zou koppelen.

De opdracht voor de opmaak van het masterplan was een kortlopende opdracht (6 maand) waarbij het de bedoeling was dat de resultaten en scenario-keuzes al konden worden meegenomen in de opmaak van de startnota. In de Taskforce van 20 maart 2024 werd een keuze gemaakt uit verschillende scenario's voor invulling van de site. Het betreft het scenario 'vier contrasterende entiteiten' waarbij uitgegaan wordt van de vier kwadranten gevormd door de ligging van de bestaande start- en landingsbanen met elk een specifieke (zij het zo goed als onbebouwde) invulling en waarbij uitgegaan wordt van het bundelen van de bebouwing waar die nu grotendeels bestaand is, in het noordwestelijk deel van de site. Dit scenario alsook de niet weerhouden varianten worden uitvoerig besproken in de startnota. Het ontwerp-consortium werkt intussen verder op dit gekozen scenario met de uitvoerige input die het kreeg van de verschillende partners over het gekozen scenario.

Dit voortraject heeft inmiddels geleid tot voorliggende startnota en procesnota ten aanzien van dit planinitiatief. Deze startnota ligt nu voor beslissing door de Vlaamse Regering voor met het oog op de vervolgstappen in de procedure.

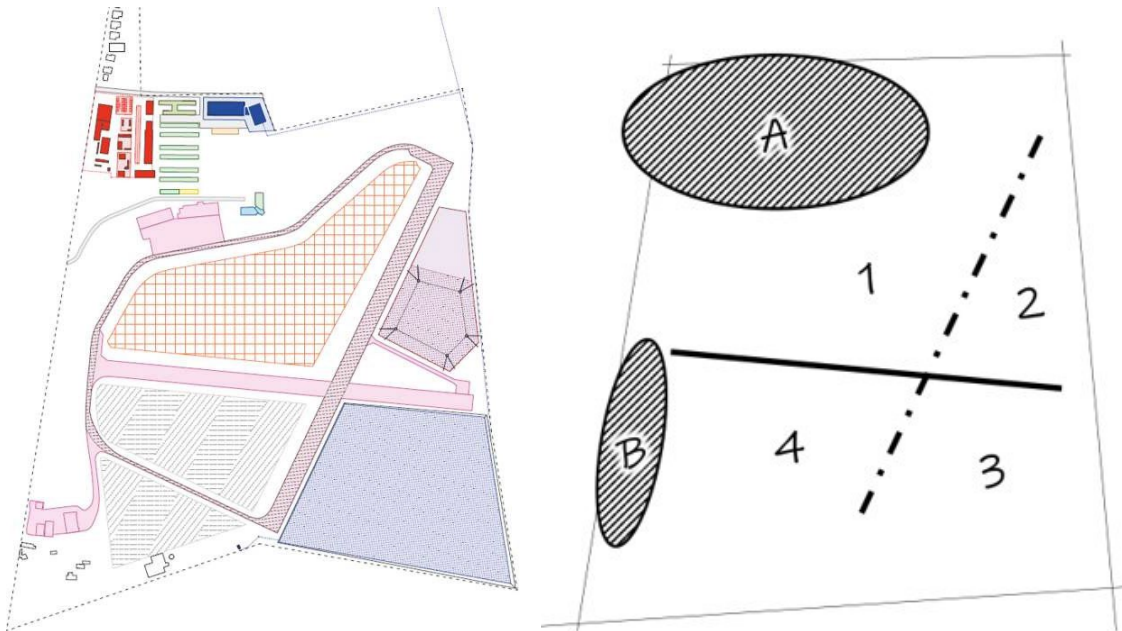
2. INHOUD

In de startnota wordt de plandoelstelling als volgt geformuleerd: "Het doel van dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is het bieden van een juridisch en ruimtelijk kader voor het voormalig militair domein Goetsenhoven met het oog op een invulling vanuit innovatief en duurzaam watergebruik, met ruimte voor recreatie en sport, en aandacht voor de landschappelijke en socio- economische inpassing van deze invulling in de omgeving."

Vanuit deze plandoelstelling worden een aantal uitgangspunten gehanteerd die inherent verbonden zijn aan het specifieke karakter van het voormalig militair domein en zijn directe omgeving:

- Het open karakter wordt maximaal behouden;
- De huidige (weg)infrastructuur is maatgevend;
- Er wordt gestreefd naar het behoud van een laagdynamisch karakter;
- Het bestaand patrimonium wordt optimaal benut;
- De landschappelijke inpassing wordt verbeterd;
- De bereikbaarheid voor niet-gemotoriseerd verkeer wordt verbeterd;
- De ontsluiting van de site en de aanwezige activiteiten wordt geoptimaliseerd.

Met bovenstaande 7 principiële uitgangspunten biedt de herbestemming van het voormalig militair domein kansen om de site kwalitatief te herontwikkelen en zowel ruimtelijk als functioneel beter te benutten. Het planvoornemen, met als basis het Masterplan, bouwt hierop voort.

Op basis van het gekozen scenario in het proces van het Masterplan kan een eerste voorstelling van invulling worden geformuleerd. Hierbij worden volgende elementen onderscheiden:

De start- en landingsbanen vormen de structurele basis van het gekozen scenario. Om het behoud van de activiteiten van de vliegclubs op termijn te garanderen wordt de oost-west baan ook op de lange termijn behouden. De noord-zuid georiënteerde start- en landingsbaan blijft op korte termijn behouden als landschappelijk element (streeplijn) maar kan ook ingezet worden in functie van tijdelijke evenementen (bv. als parking of voor ondersteunende functies). Dit concept werd met de vliegclubs al onderhandeld. Ook tijdens het verdere verloop van de GRUP procedure zullen beide vliegclubs betrokken worden.

In kwadrant 1 wordt de zone bestemd in functie van recreatie in open lucht. In dit kwadrant primeert het onbebouwde en open karakter en kan plaats geboden worden aan sporadische en tijdelijke evenementen met een zekere ruimtebehoefte.

In kwadrant 2 ligt de klemtoon op waterrecreatie in open lucht. Beperkt aanvullende functies (bv. kledkamers) zijn mogelijk ter ondersteuning van de waterrecreatie.

Kwadrant 3 krijgt een invulling als bufferbekken in functie van de drinkwaterbevoorrading. Dit vormt een essentieel onderdeel binnen het planvoornemen om in te kunnen zetten op circulair, innovatief en duurzaam watergebruik.

In kwadrant 4 wordt de zone hoofdzakelijk ingezet in functie van recreatie in open lucht. In dit kwadrant primeert het onbebouwde en open karakter, en kan sporadische en tijdelijk ingezet worden in functie van de andere kwadrant.

In de bebouwingscluster A wordt ruimte geboden aan zowel een aantal maatschappelijke functies zoals het waterproductiecentrum (WPC), de trainingsinfrastructuur van lokale politie en brandweer als aan recreatieve functies met de mogelijkheden voor verblijfsrecreatie (bv. hotel, jeugdkampen of wellness-faciliteiten), overdekte/indoor recreatie (bv. museum, workshop- en tentoonstellingsruimtes, restaurant, (sport)verenigingen, ...) en openluchtrecreatie (bv. klimparcours, sportvelden of speeltuigen).

In de bebouwingscluster B wordt in eerste instantie ruimte geboden voor het bestendigen op de site van de vliegclubactiviteiten waarbij een clustering met de vliegclub die nu in bebouwingscluster A gevestigd is, op de lange termijn niet wordt uitgesloten.

Op basis van het verdere planproces (inclusief het MER) dat doorlopen wordt, kunnen nieuwe inzichten resulteren in aanpassingen of aanvullingen die invloed kunnen hebben op het programma of op de inrichting van de site. Deze programma- en inrichtingsalternatieven moeten steeds passen binnen de doelstellingen van het plan.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Overeenkomstig artikel 43 §3 3° en artikel 31 §2 1° van het Besluit van de Vlaamse Regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Een geïntegreerd planningsproces kent 5 fases. De resultaten van elk van deze 5 fases worden geconsolideerd in een nota. De startnota is dus de eerste van 5 nota's.

Over de startnota en over de plandoelstelling wordt, na de goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering, het advies gevraagd aan Saro en Mina-raad, de Stad Tienen en de provincie Vlaams-Brabant en de door de Vlaamse Regering bepaalde adviesinstanties. Er wordt over de startnota ook een consultatie van de ruime bevolking georganiseerd.

Op basis van de adviezen en de participatie zal daarna door het planteam een scopingnota, voorontwerp-RUP en ontwerp-milieubeoordeling worden uitgewerkt. Daarna volgt een plenaire vergadering over het voorontwerp-GRUP en de milieubeoordeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemde startnota voor het GRUP 'Tiense Watervelden' in Tienen.
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten om de vereiste adviezen in te winnen over de bovengenoemde startnota en de bevolking van de betrokken gemeente te informeren over de inhoud van de startnota en de bevolking te raadplegen.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR